

Осипенко І. П., старший викладач,
Асєєва М. А., студентка,
Чернігівський національний технологічний університет,
м. Чернігів, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНІКО – КРИМІНАЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА РОЗКРИТТЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ

В умовах кризового стану економіки, зниження життєвого рівня населення, безробіття, нерегулярної виплати заробітної плати, вкрай несприятливої криміногенної обстановки в Україні, в останні роки широке поширення одержали злочини проти власності, так, за даними ДІАЗ МВС України, вони складали 65 відсотків від усіх зареєстрованих злочинів [1].

Особливе місце серед них займають крадіжки, і на це є різні причини: розміщення торговельних підприємств і складів у приміщеннях, не пристосованих для схову товарів і матеріальних цінностей; відсутність охоронної сигналізації (або її несправність), недостатнє освітлення в нічний час; відсутність контролю за сторонніми особами (в готелях, гуртожитках та ін.); примітивність і доступність конструкцій входних дверей та засувних пристроїв у жилих будинках; відсутність у будинках житлового фонду спеціальних постів спостереження й охорони з числа непрацюючих мешканців (пенсіонерів, домогосподарок, та ін.) або кодових замків, що обмежують доступ сторонніх осіб; віктимна поведінка власників квартир; недостатньо кваліфікований відбір матеріально-відповідальних осіб і працівників охорони та ін. [2, с. 240].

Технічні засоби профілактики розробляються на підставі вивчення та узагальнення слідчої, оперативно-розшукової та експертної практики, виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню злочинів. Важливим є вивчення типових способів вчинення злочинів з метою розробки науково-технічних засобів протидії злочинності.

Відмінність технічних засобів профілактики від інших криміналістичних засобів полягає в тому, що вони застосовуються до виникнення злочинного діяння. Використання таких засобів і методів має превентивний характер. Вони перешкоджають вчиненню злочину або допомагають його виявленню [3, с. 70].

Засоби й методи криміналістичної профілактики доцільно класифікувати за видами профілактичних завдань:

- технічні засоби й методи для виявлення фактів, які сприяли вчиненню чи приховуванню злочинів;
- технічні засоби і методи захисту об'єктів від злочинних посягань (наприклад, засоби охоронної сигналізації);

- технічні засоби, що створюють умови для виникнення на місці вчинення злочину додаткових слідів (наприклад, хімічні пастки).

- технічні засоби й методи отримання інформації про злочини, що готуються (наприклад засоби негласного документування злочинної діяльності фотозйомкою, відеозаписом, зняття інформації з лінії зв'язку тощо);

- технічні засоби й методи активного психологічного впливу на осіб, схильних до вчинення правопорушень, наприклад, встановлення спостережних телевізійних систем у місцях скупчення людей (на вокзалах, в супермаркетах, універсамах, універмагах, на дорогах) [4, с. 201].

Під технічними засобами розуміється сукупність науково обґрунтованих, безпечних у використанні, здатних до тривалої роботи, малогабаритних пристроїв, що застосовуються органами внутрішніх справ, відповідно до вимог законодавства, для створення слідової інформації, що забезпечує попередження та розкриття злочинів.

Вивчення кримінальних проваджень про крадіжки свідчить про те, що вибір злочинцями відповідного місця крадіжки визначається насамперед доступністю предметів злочинного зазіхання, а також можливістю швидко і непомітно викрасти їх. Основними місцями скоєння крадіжок є: території охоронюваних підприємств (склади, сховища, цехи, і т.д.); житлові приміщення (квартири і дачні ділянки); громадський міський транспорт і транспорт міжміського призначення тощо; не охоронювані стоянки автотранспортних засобів.

Електронні системи для захисту від крадіжок (EAS) використовують спільно з захисними датчиками (бирка, етикетка). Датчики кріплять до предметів одягу або приклеюють на упаковку товару. Захисні електронні рамки на виходах реагують на датчики, які не можна видалити або відключити, і подають звуковий сигнал [5].

Проблема підвищення ефективності діяльності органів внутрішніх справ по боротьбі з крадіжками із застосуванням технічних засобів є актуальною і в науковому, і в практичному відношенні. При цьому її невід'ємною складовою частиною є поглиблене дослідження криміналістичної характеристики крадіжок та пошук шляхів удосконалення методики їх попередження та розкриття із застосуванням технічних засобів.

Література

1. Стан та структура злочинності в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mvs.gov.ua/mas/control/main/uk/publish/article/788120>

2. Керівництво з розслідування злочинів: наук. – практ. посіб. / В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін.; За ред. В. Ю. Шепітька. – Х.: «Одіссей», 2009. – 960 с.

3. Криміналістика: Підруч. / За ред. В. Ю. Шепітька. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К.: «Вид. Дім «Ін Юре», 2004. – 728 с.

4. Криміналістика. Кредитно – модульний курс: підручник / За ред. П. Д. Біленчука. – 4-те вид., змін., допов. і доопр. – К.: ВД «Дакор», 2014. – 520 с.

5. Дослідження проблем магазинних крадіжок (частина 2) / ANTIvor – спеціалізована компанія протикрадіжного обладнання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.antivor.ua/article.aspx?id=58>

УДК 343.919:343.533

Осипенко І. П., старший викладач,

Бугрим М. П., студент,

Чернігівський національний технологічний університет,

м. Чернігів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННО- ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН (КОМП'ЮТЕРІВ), СИСТЕМ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ І МЕРЕЖ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ

З розвитком комп'ютерних технологій з'являються нові види злочинів, об'єктом злочинного посягання яких є інформаційна безпека, нормальне функціонування електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж, комп'ютерної інформації, права на неї, а також мереж електрозв'язку. Внаслідок цього виникає необхідність правового захисту інформації такого роду від протиправних посягань. Відповідно це виступило підставою для розробки нових методів по виявленню, розслідуванні та попередженні правопорушень скоєних із використанням комп'ютерних технологій, чим займається криміналістична характеристика злочинів.

На проблему криміналістичної характеристики злочинів звертають увагу багато вчених, науковців до яких можна віднести: Белкін Р. С., Возгрин І. А., Васильєв Л. Я., Самигін Л. Д., Танасевич В. Г., Яблоков М. П. та інші. Однак на даний час, серед авторів нема єдиної думки, які саме елементи необхідно включати до криміналістичної характеристики злочинів у сфері використання електро-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Саме проблемам криміналістичної характеристики даного виду злочинів присвячена ця стаття.

Способами виявлення комп'ютерних злочинів, зокрема є:

- оперативно-розшукові заходи, що передують початку досудового розслідування. Цим способом виявлено близько 28 – 38,2 % випадків;